

Laki

oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 1 ja 5 b luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 1 luvun 10 §, 10 a §:n 1 momentti sekä 5 b luvun 2 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 1 luvun 10 § laeissa 670/2014, 68/2021 ja 926/2024 sekä 10 a §:n 1 momentti ja 5 b luvun 2 §:n 1 momentti laissa 670/2014, sekä

lisätään 1 luvun 8 b §:ään sellaisena kuin se on laissa 670/2014, uusi 2 momentti sekä 5 b luvun 4 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 670/2014, uusi 3 momentti seuraavasti:

1 luku

Syyteoikeudesta ja syyteharkinnasta

8 b §

Syyttäjä voi 10 §:ssä tarkoitetussa tuomioesityksessä sitoutua jättämään vaatimatta rikoksen tuottamaa taloudellista hyötyä menetetyksi, jos hyöty vastaa asianomistajalle aiheutunutta vahinkoa. Tällöin syyttäjä voi jättää vaatimatta hyötyä menetetyksi siltä osin kuin asianomistaja ei vaadi vahingonkorvausta tai edunpalautusta.

10 §

Syyttäjän tulee harkita tuomioesityksen edellytyksiä. Syyttäjä voi ryhtyä esitutkinnan ja syyteharkinnan aikana sekä rikosasian ollessa vireillä tuomioistuimessa toimenpiteisiin tuomioesityksen tekemiseksi ja sen käsittelemiseksi 5 b luvussa tarkoitetussa tunnustamisoikeudenkäynnissä, jos:

1) epäilty rikos on rikoslain (39/1889) 25 luvun 3 a §:ssä, 31 luvun 2 §:ssä tai 50 luvun 2 §:ssä tarkoitettu rikos taikka epäilystä rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on enintään kuusi vuotta vankeutta, ei kuitenkaan, jos epäilty rikos on rikoslain 20 luvun 1, 3—5, 9, 14, 16 ja 18 §:ssä tai 21 luvun 5, 6 a, 6 c ja 7—15 §:ssä tarkoitettu rikos; ja

2) hän katsoo asian käsittelyn 5 b luvussa tarkoitetussa tunnustamisoikeudenkäynnissä perustelluksi ottaen huomioon asian laadun ja esitettävät vaatimukset, asian käsittelystä ilmeisesti aiheutuvat kustannukset ja siihen kuluva aika sekä mahdolliset epäiltyyn rikokseen tai siihen välittömästi liittyvään rikokseen kuuluvat osallisuuskysymykset.

Tuomioesitys voidaan tehdä, kun:

1) asianomaisesta rikoksesta epäilty tai rikosasian vastaaja tunnustaa epäillyn rikoksen ja suostuu asian käsittelyyn 5 b luvussa tarkoitetussa oikeudenkäynnissä;

2) syyttäjä ja rikoksesta epäilty tai rikosasian vastaaja ovat yhtä mieltä syyksiluettavasta rikoksesta;

3) asianomistaja on ilmoittanut esitutkinnassa, ettei hänellä ole vaatimuksia asiassa, tai suostuu asian käsittelyyn 5 b luvussa tarkoitetussa oikeudenkäynnissä.

Syyttäjä sitoutuu tuomioesityksessä vaatimaan rangaistusta rikoslain 6 luvun 8 a §:ssä tarkoitetun lievennetyn rangaistusasteikon mukaisesti. Syyttäjä voi sitoutua jättämään syytteen nostamatta yhdestä tai useammasta epäillyistä rikoksista tämän luvun 8 §:n 2 momentin

mukaisesti. Syyttäjä voi tuomioesityksessä tehdä myös liiketoimintakieltoa koskevan sitoumuksen liiketoimintakiellosta annetun lain (1059/1985) 7 §:n mukaisesti.

Syyttäjä voi tuomioesityksessä sitoutua vaatimaan alennettua yhteisösakkoa rikoslain 9 luvun 5 §:n 2 momentin mukaisesti.

Syyttäjä voi tuomioesityksessä sitoutua jättämään vaatimatta rikoksen tuottamaa taloudellista hyötyä menetetyksi 8 b §:n 2 momentin mukaisesti.

Tuomioesitys on laadittava kirjallisena ja se on päivättävä ja osapuolten on se allekirjoitettava. Tuomioesitykseen sovelletaan, mitä 5 luvun 3 §:ssä säädetään haastehakemuksesta. Tämän lisäksi siinä on ilmoitettava seuraavat tiedot:

1) 2 momentissa tarkoitettut tiedot sekä syyttäjän sitoumus vaatia rangaistusta lievennetyn rangaistusasteikon mukaisesti;

2) mahdollinen liiketoimintakieltoa, yhteisösakkoa tai rikoksen tuottamaa taloudellista hyötyä koskeva sitoumus;

3) syyttäjän kannanotto tuomittavan rangaistuksen lajista ja määrästä;

4) mitä asiassa olisi lajilta ja määrältä vaadittu rangaistukseksi, minkä pituista ja sisältöistä liiketoimintakieltoa olisi vaadittu sekä millaista rikoksen tuottamaa taloudellista hyötyä koskevaa menettämisseuraamusta olisi vaadittu ilman tuomioesitystä.

Rikosasiassa, jossa Euroopan syyttäjänvirasto käyttää toimivaltaa, tuomioesityksen tekemisen edellytyksenä on, että Euroopan syyttäjänviraston pysyvä jaosto on hyväksynyt menettelyn. Asia on saatettava tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamisessa annetun neuvoston asetuksen (EU) 2017/1939 40 artiklassa säädetyllä tavalla pysyvän jaoston ratkaistavaksi ennen kuin syyttäjä päättää tuomioesityksen tekemisestä.

10 a §

Kun syyttäjä katsoo, että epäilyistä rikoksesta voidaan tehdä tuomioesitys, hänen on neuvoteltava rikoksesta epäillyn tai rikosasian vastaajan kanssa tuomioesityksen tekemisestä. Syyttäjän on tarvittaessa selvitettävä, suostuuko asianomistaja asian käsittelyyn 5 b luvussa tarkoitettussa tunnustamisoikeudenkäynnissä. Jos rikos on tehty oikeushenkilön toiminnassa rikoslain 9 luvun 1 §:ssä tarkoitettulla tavalla, syyttäjä voi neuvotella oikeushenkilön kanssa yhteisösakkoa koskevasta tuomioesityksestä.

5 b luku

Tunnustamisoikeudenkäynti

2 §

Tunnustamisoikeudenkäynti on pidettävä 60 päivän kuluessa asian vireilletulosta. Jos tunnustamisoikeudenkäynti peruutetaan, uusi on pidettävä 60 päivän kuluessa päivästä, jona se oli tarkoitus toimittaa. Jos tuomioesityksen puutteellisuus tai epäselvyys taikka muu tärkeä syy vaatii, määräaika voidaan määrätä pidemmäksi.

4 §

Tuomioissa on ilmoitettava tuomitun rangaistuksen lisäksi, millaisen rangaistuksen lajiltaan ja määrältään tuomioistuimien olisi tuominnut ilman tuomioesitystä. Jos asiassa tuomitaan liiketoimintakieltoa tai rikoksen tuottamaa taloudellista hyötyä koskeva menettämisseuraamus, tuomioistuimen on tuomioissa ilmoitettava, millaisen liiketoimintakielton tai rikoksen tuottamaa taloudellista hyötyä koskevan menettämisseuraamuksen tuomioistuimien olisi tuominnut ilman

tuomioesitystä. Tuomioon on myös kirjattava syyttäjän ilmoittamat 1 luvun 10 §:n 6 momentin 2—4 kohdassa tarkoitetut tiedot.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2026.

Helsingissä 16.6.2026

Tasavallan Presidentti

Alexander Stubb

Oikeusministeri Leena Meri